

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 79. Argumentum sexagesimum nonum. Ex Concilio Toletano III.
sub S. Leandro, & Romano ac Britannico, sub Gregorio VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

Christus; sic qui verbo se poenitentem profitetur, sed facto se impoentem ostendit, verè censendus est impoentens. Audiamus ergo S. Doctorem tr. 3. in epist. Joan. explicantem verba ista: *quicumque negat quoniam Jesus est Christus, ipse est Antichristus. Ibi sic loquitur: Jam quæramus quis neget (similiter quæramus nos, quis verè sit impoentens, vel non plene poentens?) Et non attendamus ad linguam, sed ad facta. Si enim omnes interrogentur, omnes uno ore confitentur Jesum Christum: similiter omnes peccata sua confitentur, protellantur toto se eo de poenitere. Quiescat paululum lingua, vitam interroga. Si invenerimus hoc, si ipsa Scriptura nobis dixerit, quia negatio fuit & impoentia, non solum lingua fit, sed & factis: certè multos invenimus Antichristos (impoententes) qui ore protestentur Christum (vel poententiam) & qui moribus dissentiant à Christo (à vera poententia.) Quisquis verò factis negat Christum (vel facit contrarium fructibus poententia.) Antichristus est (impoentens est.) Non audio quia sonet, sed video quid vivat. Opera loquantur, & verba requiramus? Opera sunt contraria poententia, non ergo attendamus ad verba sonantia poententiam. Dicit enim: Non attendamus ad linguam, sed ad facta. . . . Quiescat paululum lingua, & vitam interroga. . . . Non audio quid sonet, sed video quid vivat. Vita consuetudinarii, vel facile relabentis, non est vita plene conversi: quia post confessionem, verbaque promissiones, lachrymasque & gemitus steriles, priora crimina facile repetent, satis ostendunt cor suum à peccato totaliter non recessisse, quidquid in contrarium dixerint. Ergo poententes, si verè estis poententes, mutate vitam.*

CAPUT LXXVIII.

Argumentum sexagesimum octavum.

Similiter etiam Gregorius Magnus, & Isidorus.

962 Dicit enim Gregorius Magnus: Bona se (v. g. poententiam) non ex corde tenuisse, ipsi sibi testes sunt, qui hæc citò dimiserant, l. 8. Moral. c. 24. Et hom. 30. in Evang. Deus in quorundam corda venit, & mansionem non facit; quia per compunctionem quidem Dei respectum percipiunt, sed quia non ex toto corde, hoc ipsum quod compuncti fuerant, recurrente tentatione, facile obliviscuntur; sicque ad perpetrata peccata citò redeunt, ac si hæc minime planxissent. Qui ergo Deum verè ex toto corde diligit (quod illi non faciunt) . . . in ejus corde Dominus & venit, & mansionem facit: quia sic enim divinitatis amor penetrat, ut ab hoc amore, tentationis tempore, facile non recedat. Et l. 2. c. 3. in l. 1. Reg. Vera conversio peccatoris non est in humilitate confessionis, sed in renovatione interioris hominis, cum peccatori, jam divinà gratià CORRECTO, & malum displicet quod amavit, & bonum placet quod odit. Nam sunt nonnulli, qui se & de nequitia accusant criminis, & pravitatem non corrigunt voluntatis. Qui profecto conversi ad Deum non creduntur: quia vera conversio in ore non accipitur, sed in corde; conversi enim simul veri est. Conversio itaque peccatoris vera tunc est, cum ad Creatoris nostri beneplacitum uterque noster homo reducitur; cum & caro nostra per iniquitatis odium cohibetur à perpetratione facinoris, & per amorem justitiæ mens se extendit ad intensionem bonæ operationis.

963 Aliàs conversio non est vera, sed vel falsa, vel irrisoria, vel certè non plena: Irrior est enim, & non poentens (ait Isidorus l. 2. sentent. c. 16.) qui adhuc agit quod poentet, nec Deum videtur posse subatus, sed subannare superbus. Nec de illo solo hoc dicit, qui eo ipso tempore, quo po-

entet, actu vel proposito adhuc agit quod poentet, sed de eo etiam, qui postquam poentuit, crimen illud repetit quod deflevit. Quippe subiungit, quosdam occipere lachrymas ad poententiam, & effectum poententia non habere: quia inconsistens est mens, nunc recitatione peccati lachrymas fundant; nunc reviviscente usu, ea quæ fleverant iteranda committunt. Non idè ergo dicit, eos poententia effectum (remissionem ut quæ peccatorum) non habere, quia simul, dum lachrymas fundunt, crimina iterant; sed postquam ea fleverant. Quod certè dum frequenter faciunt, & facile post lachrymas faciunt, Deum haud minus irridere & subannare videntur, quam ille hominem irridere & subannareque videretur, qui post incisum ipsi colaphum, vel sputum injectum, veniam ab ipso peteret, & post veniam petitam, colaphum vel sputum iteraret, ac deinde iterum veniam peteret, sicque frequenter faceret. Similem ergo poententiam merito Isidorus instructivissimè dicit, quia inconsistens, sive nihil stabilitatis habentem, & potius irrisoriam, quam veram.

CAPUT LXXIX.

Argumentum sexagesimum nonum.

Ex Concilio Toletano III. sub S. Leandro, & Romano ac Britannico, sub Gregorio VII.

964 Concilium enim verò Toletanum III. can. 11. *facillimè pro suis peccatis poententiam agere dicit peccatores, si quoslibet peccare libuerit, totus à Presbyteris se reconciliari exposuissent; præsumptionemque ipsorum damnat ut execrabilem, dum subdit: Ideò pro coercenda tam execrabili præsumptione, id à S. Concilio iubetur, ut secundum formam canonum antiquorum detur poententia, hoc est, ut prius eum quem sui poentet facti, à Communionem (atque aded à sacramentali absolutione, quæ tunc à Communionem non separatur) suspensum, faciat inter reliquos poententes ad manum impositionem crebrò recurrere. Expleto autem satisfactionis tempore, sicut sacerdotalis contemptu probaverit, eum Communionem restituat. Quod si poententia eorum redarguitur ut foedissima, haud dubie redarguitur ut non vera, vel certè non plena. Ex canone proinde illo Cardinalis Aguirus differt. 8. in canonem illum rectè insert, magnos peccatores ordinariè non censeri plene conversos, nec dispositos ad absolutionem, dum sufficientia poententia opera non pramiserunt ad imperandam à Deo vera contritionis gratiam. Maximè si relapsi fuerint. Quia de relapsis eodem canone statuitur: Hi verò qui ad priora vitia, vel intra poententia tempus (per canones præscriptum) vel post reconciliationem relabuntur, secundum severitatem priorum canonum damnentur. Ex alternativa ista, vel intra poententia tempus, vel post reconciliationem, Aguirus n. 157. infert, manifestum esse, quòd durante toto tempore poententia, per canones præscripta, & à Sacerdotibus intimata, data non fuerit sacramentalis reconciliatio, sed solum post illam. Relapsos verò post reconciliationem Concilium Toletanum idè damnari voluit secundum severitatem canonum antiquorum, id est ad poententiam iteratè agendam non admitti; quia ipsos æstimavit longè magis impoententes, seu falsò vel non plene poententes, quam non relapsos: cum ne iteratè quidem poententià dignos existimaverit. Manifestum est ergo, quòd eorum conversionem longè magis suspectam habuit.*

Nec eorum conversionem minùs suspectam habuit Concilium Romanum, anno 1080, sub Gregorio VII. celebratum, cum docuit, poententiam, ut vera sit, stabilem ac permanentem esse debere (saltem hoc sensu, quòd ab ea facile non recedatur)

tur. *Hæc est enim (inquit) vera poenitentia, ut post commissum alicuius gravius criminis... ita se a nunquaque ad Deum convertat, ut relictiis omnibus iniquitatibus suis, deinde in fructibus bonæ operationis permaneat.*

966 Eorundem conversionem suspectam quoque habuit Concilium Britannicum, ad falsam poenitentiam abolendam ab eodem Gregorio VII. congregari iustum, in quo falsa declarata est poenitentia eorum, qui tunc temporis in iisdem peccatis permanentes absolvantur, prout videre est apud Binium in notis ad istud Concilium. Porro per peccatores in iisdem peccatis permanentes, eos intellexit, qui post confessionem illa non emendant, sed in ea faciunt, ut ante, relabuntur. Eiusmodi namque peccatores à Patribus excommunicati sunt in iisdem peccatis permanere; quia ne tunc quidem, cum ea confessi sunt, existimati sunt ea ex toto corde plenaque voluntate reliquisse; imò ex post-facto, ex facili utique relapsu, censuerunt peccandi voluntatem ex toto tunc abieciam non fuisse, sed in intimo cordis vivam mansisse. Cum enim arbor, quæ proximè mortua credebatur, paulò post adhuc pullulat, virgultaque diffundit, signum est radicem ipsius in corde terræ omninò mortuam non fuisse, sed vivam mansisse. Et idem est de febricitante redeunte, postquam curata videbatur.

CAPUT LXXX.

Argumentum septuagesimum.

Ex ipsomet Gregorio VII. & D. Anselmo.

967 Eorum namque poenitentiam infructuosam, ad eamque falsam, vel certè non plenam, Gregorius VII. epist. 10. dicit, quæ ita accipitur, ut in eadem culpa, vel simili, vel deteriori, vel partem minori permaneat, sensu utque Patrum proximè dicto. Hoc autem facere censetur, qui faciliè relabuntur, sicut excipiam mox allata in simili ostendunt. Quisquis igitur (subiungit Pontifex) dignè vult consentire, necesse est ut ad fides recurrat originem (Evangelium utique, dignos fieri iubens fructus poenitentiae, quorum præcipuus emendatio est) & quod in baptismo promissis (diabolo scilicet; pompisque & operibus illius protius abrenunciare, &... mandatis Dei obedire) sollicitus sit vigilanter custodire, tam vigilanter utique se contra relapsum primum, ut faciliè non relabatur. Quicumque ergo taliter poeniterit (quoniam aliter simulatio dici potest, non poenitentia) illi peccatorum suorum remissionem Apostolica a se potestate largimur.

968 Nec dissimile est iudicium S. Anselmi l. de similit. c. 189. dicentis, quòd diaboli pleròque consuetudinarios decipiat falsa imagine poenitentiae, dum se conyersos putant cum non sint, quandià pravæ consuetudinis vim non excutunt: Joceat diabolus cum hominibus multis, quos irretitos suis laqueis, pro sua voluntate in diversa vitiorum impedimenta pertrahit. Sunt enim quidam (ut v. g. dicam) avaritiae, seu luxuriæ, & similibus staminibus succesi, ex mala consuetudine illis additi. His contingit aliquando, ut sua facta considerantes, seant, seque amodo à talibus cessaturos ore promittant, & more avis irretiti ab hoste tententur, volentes in eadem vitia deficiuntur: si que hoc sepius; nec omnimodè liberantur, nisi magno conatu, &c.

CAPUT LXXXI.

Argumentum septuagesimum primum.

Ex notatione seu descriptione poenitentiae, à sanctis unanimiter Patribus tradita, & recepta. Poe-

nitentia est mala præterita plangere, & plangenda iterum non committere.

969 Ita S. Ambrosius serm. 34. Gregorius homil. 134. Ildorus l. 2. sent. c. 106. Eligius homil. 8. 11. & 16. Alcuinus de viri. & vit. c. 11. Elgi verba homil. 8. sunt sequentia: *Fructus dignus poenitentiae est transacta flere peccata, & eadem iterum non agere, sicut scriptum est: "Ne adicias peccatum super peccatum. Lavamini, dicit Dominus" (per Isaiam Prophetam) " & mundi estote. " Lavatur itaque, & mundus est, qui præterita plangit, & iterum non admittit. Lavatur, & non est mundus, qui plangit quod gessit, nec desinit; sed post lachrymas fienda hæc que fleverat repetit. Poenitentem hominem dico (ait Ambrosius serm. 33.) qui plangit quod peccaverat, & rogat Dominum, ut non iterum faciat. Poenitentem hominem dico, qui post concupiscentiam suam non vadit, & voluptatibus suis se privat. Poenitentem hominem dico, qui diligit quod ante neglexit, & quod fecerat male, deserit. Poenitentiam loquor (inquit Chrysostomus homil. 10. in Math.) quæ non solum abstinemus à præteritis, sed quod potius est in opera pietatis incumbimus: "Facite" (clamat Joannes Baptista) "dignos fructus poenitentiae. " Quo autem pacto ejusmodi fructus offerre poterimus? Si videlicet opera præteritis criminibus omni ex parte contraria exerceamus. Ista est scilicet vera poenitentia (ait Augustinus serm. olim 7. de temp. nunc 117. Append.) quando sic convertitur quis, ut ad peccatum non revertatur; quando sic poenitet, ut non repetat. Concinit Fulgentius l. 1. de remiss. peccat. c. 12. *Nunquam diluunt gemendo peccatum, quia non desunt peccare post gemitum.**

970 Quibus profectò sententiis Patres non volunt, veram poenitentiam gravius criminis absolute esse irretractabilem, irretractabilemque, ita ut verus poenitens nunquam postea relabi, poenitentiamque iterare possit; uti voluerunt Novatiani (quorum errorem Patres damnarunt, confutaruntque;) sed hoc saltem volunt, quòd vera poenitentia, si ve quæ vere est (prout esse debet) ex toto corde, facile & citò non retractetur, nec abiciatur per relapsum. Apertè namque sonant, verum poenitentem sic mala commissis plangere, ut plangenda iterum non committat. Quod cum (salvâ fide) sic intelligi nequeat, ut verus poenitens nunquam postea relabatur: sic saltem intelligitur, ut poenitens, post commissum gravius criminis (verba sunt Concilii Romani supra relati) sic infructibus bonæ operationis permaneat, ut faciliè & citò non relabatur. Ite namque mitissimus est sensus tententiarum illarum, duas inter extremitates mediis, inter nimium scilicet hæreticorum rigorem; nimiamque plurimum Catholicorum laxitatem.

971 At, inquit Casuilla, argumentum istud dudum solvi Magister teneat. l. 4. dist. 14. prout & S. Thomæ 3. p. q. 84. a. 10. S. Bonaventura, alii que veteres scholastici, dicendo primò quòd poenitere, est anteacta peccata desistere, & fienda non committere (acta vel proposita) tempore quo ea desistit. Secundò, quòd desinat esse poenitens, hoc ipso quòd relabatur.

At contra ego: licet iste unus sit sensus, sufficiens ad scopum Magistri, S. Thomæ, S. Bonaventuræ, &c. ad ostendendum utique, quòd dicta illa Sanctorum, errori non favent Novatianorum, qui (ut Gratianus refert in proemio distinctionis 3. de poenitentia) poenitentiam negabant reiterari posse, asserentes quòd sicut charitas semel habita nunquam amittitur (quod absolute factum est); ita poenitentia semel verè celebrata, nullâ sequenti culpâ maculatur. Si verò criminalis culpa aliam aliquando sequatur, vera poenitentia non fuit,